

PASARÉTI PRÉDIKÁCIÓK
refpasaret.hu

Tahi, 1997. VIII. 6.

Cseri Kálmán

DÖNTÉS

Alapige: Ruth könyve 1

Abban az időben történt, amikor a bírák bíráskodtak, hogy éhínség támadt az országban. Ezért elment a júdai Betlehemből egy férfi, hogy jövevényként lakják Moáb mezején. Vele volt a felesége és két fia. A férfi neve Elimelek volt, a felségének Naomi, két fiának pedig Mahlón és Kiljón volt a neve. Efrátaiak voltak, a júdai Betlehemből. El is jutottak Moáb mezejére, és ott éltek. De meghalt Elimelek, Naomi férje, és ott maradt az asszony a két fiával. Ezek móábi leányokat vettek feleségül. Az egyiknek Orpá volt a neve, a másiknak Ruth. Ott laktak mintegy tíz esztendeig. De meghaltak ők is mind a ketten, Mahlón és Kiljón is, úgyhogy az asszony ott maradt két fia és férje nélkül.

Ekkor útra kelt a menyével, hogy hazatérjen Moáb mezejéről, mert meghallotta Moáb mezején, hogy az Úr rátekintett népére, és kenyeret adott neki. Elment tehát arról a helyről, ahol élt, és vele a két menyé. Így mentek az úton visszatérőben Júda földjére. De ezt mondta Naomi a két menyének. Menjetek, forduljatok vissza, mindegyik az anyja házába! Bánjék veletek az Úr olyan szeretettel, amilyennel ti bántatok a meghaltakkal és velem! Adja meg nektek az Úr, hogy mindegyitek nyugalmat találjon majd a férje házában. Azután megcsókolta őket, és hangosan sirtak. Ők ezt mondták neki: Bizony, veled térünk haza a népedhez. De Naomi ezt felelte: forduljatok vissza leányaim! Miért jönnétek velem? Lehetnek-e még fiak a méhemből, akik férjeitek lennének? Forduljatok vissza, leányaim, menjetek, mert én már öreg vagyok ahhoz, hogy férjhez mennék is, és fiakat szülnék. De ha azt mondanám is, hogy van még reménységem, és ha ma éjjel férjhez mennék is, és fiakat szülnék, várhatok-e rájuk, amíg felnőnek? Szabad-e benneteket visszatartani attól, hogy

férjhez menjete? Nem, leányaim! Nagyobb az én keserűségem, mint a tiétek, mert elért engem az Úr keze.

Tovább sírtak hangosan, majd Orpá megcsókolta az anyósát, Ruth azonban ragaszkodott hozzá. Naomi azt mondta: Látod, a sógornőd visszatért népéhez és isteneihez. Térj vissza te is a sógornőddel együtt. Ruth azonban ezt felelte: Ne unszold engem, hogy elhagyjalak és visszatérjek tőled. Mert ahová te mégy, oda megyek, ahol te megszállsz, ott szállok meg. Néped az én népem, és Istened az én Istenem. Ahol te meghalsz, ott akarok meghalni én is, ott temessenek el engem. Úgy bánják velem az Úr most és ezután is, hogy csak a halál választ el engem tőled. Amikor látta, hogy mindenáron vele akar menni, nem erőltette tovább.

Így mentek együtt ketten, amíg Betlehembe nem értek. Amikor Betlehembe értek, az egész város megmozdult miattuk, és azt kérdezték: Nem Naomi ez? Ő azt mondta nekik: Ne hívjatok engem Naominak, hívjatok inkább Márának, mert nagyon megkeserített engem a Mindenható. Egész családommal mentem el, és kifosztottan hozott vissza az Úr. Miért hívnátok engem Naominak, hiszen megalázott engem az Úr, és bajba döntött a Mindenható.

Így tért vissza Naomi, és vele együtt jött menyje, a moábi Ruth is Moáb mezejéről. Éppen az árpaaratás kezdetén érkeztek meg Betlehembe.

Igehirdetés

Tegnap azt mondtuk: ha Isten segít minket, minden nap arról lesz szó ezen a héten, hogyan haladhat valaki előre Isten útján. Tegnap Jézus Krisztusnak az a komoly figyelmeztetése volt az igénk, hogy két út áll előttünk: a széles és a keskeny út. Nincs harmadik és nincs több. Mindnyájan úgy indulunk életünk kezdetén, hogy a széles úton indítanak el bennünket a szüleink. Az evangélium azonban az, hogy át lehet menni menet közben a széles útról a keskeny útra. Átmehet az ember a halálból az életbe. Az Isten nélkül induló ember — és mindnyájan úgy indulunk — találkozhat az élő Istennel, és ez egészen mássá teszi már ezt a földi életet is, nem beszélve arról, hogy a halála után nem Isten nélkül kell léteznie és szenvednie — ez a kárhozat, hanem az Istennel való teljes közösségben folytathatja életét — ez az üdvösség.

Erről a két útról, a köztük levő különbségről szólt a tegnapi igénk.

A mai ige arról szól, hogy egyszer mindenkinek el kell döntenie, hogy melyik úton akar járni. Akar-e továbbmenni a széles úton — s noha tudja már, hogy létezik keskeny út is, és tudja, hogy az az életre vezet, és ott Jézus nyomdokaiba léphetne, mégis meg akar maradni a széles úton — vagy pedig úgy dönt, hogy átmegy a keskenyre és Jézus tanítványa lesz. A döntésről szól ma az ige.

Mindnyájan ismerjük, hogy egy ideig mennek az autók egy bizonyos sávon vagy több párhuzamos sávon, és egyszer csak látják a kötelező besorolás tábláját, és ott pillanatok alatt el kell dönteni, melyik sávba megyek. Be kell sorolni, mert attól függ a megérkezés.

Külföldi úton ilyenkor szokott kiverni engem a verejték, miközben Enikő nagy higgadtan ül mellettem, s valami miatt mindig bizonyos abban, hogy megtaláljuk a helyes sávot. Engem azonban a felelősség nyomaszt, hogy ha eltévesztem, ki tudja, hogyan keveredünk a helyes irányba, és a hosszú idegen városneveket nem tudja az ember egy pillanat alatt elolvasni, miközben jobbra-balra, előre-hátra, mindenféle tükrökbe is néznie kell, hogy ne legyen baj. És van olyan, hogy az utolsó pillanatban, mikor a záróvonal van, akkor kénytelen átkéredzkedni, mert akkor derül ki, a második vagy harmadik táblánál, hogy mégis rossz helyen vagyunk.

Nagyon nagy felelősség, hova sorol be az ember, mert attól függ, hova érkezik meg. Nyilván csak az tud tudatosan besorolni valahova, aki tudja, hova akar megérkezni. Itt kezdődik az ördögnek a ködösítése, és sokféle bajunknak, nyomorúságunknak ez az oka, hogy nem tudjuk, hova fogunk, hova akarunk megérkezni. Többekkel beszélhettünk, akik meg vannak győződve arról, hogy az útnak a vége a megsemmisülés. Vannak olyan felekezetek is, amelyek azt tanítják, hogy a halál egyenlő a megsemmisüléssel.

Fontos, hogy lássuk a Bibliának azt a világos tanítását, hogy a halál nem megsemmisülés, akár hisz Istenben valaki, akár nem, mert a halála után is tovább létezik. Mégpedig olyan állapotban létezik tovább, amilyen állapotban a meghalása előtt létezett. Ha Isten nélkül éri őt a meghalás, akkor Isten nélkül kell eltöltenie az örökkévalóságot. Ezt nevezi a Biblia pokoli kínnak, hogy valaki világosan látja már, hogy választhatta volna az Istennel való közösséget, de most már nincs erre lehetősége, és egy örökkévalóságon át szenvednie kell amiatt, hogy az élete legnagyobb döntését elrontotta. Az üdvösség az, hogy egy örökkévalóságon át magasztalja valaki Istent azért, hogy könyörült rajta, elfogadta őt, és az élete legnagyobb döntését idejében és helyesen hozta meg.

A *döntésnek* a fontosságáról és felelősségéről szeretnék ma beszélni.

Mielőtt erre a történetre térünk, idézek egy ószövetségi és egy újszövetségi ígét, ahol Isten élesen és képszerűen elénk hozza a döntésnek a fontosságát.

Az 5Mózes 30,19-20-ban azt mondja Isten: ... eléd adtam az életet és a halált, az áldást és az átkot. Válaszd azért az életet! A 20. versben jön némi kifejtése ennek, és ott van ez a fontos félmondat (amiről sokan nem tudják, hogy benne van az Ószövetségben, azt hiszik, csak az Új beszél erről): mert Ő a te életed. Isten a te életed. Tehát az élet egy személy. Az élet

maga Isten. Akinek vele közössége van, az él. Az viszont, ha meghal is, él — ahogy Jézus mondta. Eléd adtam az életet és a halált. Jobbra és balra kanyarodik két sáv, el kell dönteni, melyikbe megyek. Egy ideig lehet lovagolni a sávon, hátam mögött majd dudálnak és megvan a véleményük rólam, meg mutogatnak is, ha elhaladnak mellettem, de végig ezt nem lehet játszani. Amikor elválik a két út, megszűnik a felezővonal, nem maradhatok rajta.

Eléd adtam — mondja Isten — az áldást és az átkot, életet és halált, és jön egy szerető, isteni biztatás: válaszd azért az életet! És megtudhatjuk a Szentírásból, hogy mivel jár az, ha a halált választja valaki, és mivel, ha az életet választja. És megtudhatjuk azt is, hogy erre a döntésre csak a meghalás előtt van lehetőségünk. A meghalásunk után nincs sorsváltotási lehetősége az embernek. Ezért nagy felelősség ez a néhány évtized, amit itt eltölthetünk.

Az újszövetségi ige, az 1János 5,11-12, ahol az idős János apostol ezt írja: „Fiacskáim, örök életet adott nekünk az Isten, és ez az élet az Ő Fiában (Jézusban) van. Akié a Fiú, azé az élet. Akiben nincs meg az Isten Fia, az élet sincs meg abban.” Ő örök életet készített nekünk, ami nemcsak idői fogalom az Újszövetségben, hogy nincs vége, hanem minőségi fogalom is, hogy teljes élet. Halál-erőktől mentes élet, isteni élet, de ez az élet személyhez van kötve. Ez az élet az Ő Fiában van. Ezért mondja Jézus: Én vagyok az élet. Akiben megvan Jézus, annak van élete, mégpedig ez az elvehetetlen, halálon is diadalmas isteni élet. Akiben nincs meg az Isten Fia, az élet sincs meg abban.

Válaszd azért az életet! Ez azt jelenti: válaszd Jézust, és vele kösd össze életedet, mert attól kezdve egészen más lesz ez a kurta kis darab is, ami még hátra van a meghalásig, meg az utána következő, örökké tartó is.

Nos, azért olvastam fel ezt a történetet, mert itt tipikus besorolásról van szó. Olvastuk, hogyan került Naomi családjával együtt Moáb mezejére. Az éhség elől menekültek, de kiderült, hogy ez zsákutca. Nem kellett volna feltétlenül elmenekülni. Nem ment el mindenki otthonról, amikor éhség volt. A hívők tudták, hogy Isten nem hagyja éhen halni az ő népét. Éhínségek lehetnek, próbatételek lehetnek, most szűkebb vagy nagyon szűk lesz a kenyér egy ideig, de nem hagyja ott mindenki az otthonát. Ők otthagyták. Ebből a könyvből kiderül, hogy ez nem Isten szerinti döntés volt. Ők a maguk feje szerint döntöttek, és befutottak egy zsákutcába. Tíz évi kínlódás követte ezt a rossz, Isten nélküli döntést. Egy zsákutcát jelző táblát is felmutathatnék nyugodtan, és a zsákutcainkról is beszélhetnénk, csak nem minden fér bele ebbe a hétbe.

Nos, miután a sok veszteséget el kellett szenvednie Naominak, eltemette a férjét, eltemette az egyik, majd a másik fiát. Ott maradt a három

özvegy. Hallja, hogy van most már kenyér otthon, meg egyedül is érzi magát Moáb földjén, úgy dönt, hogy visszamegy. És vele indul a két menyé is. A három asszony háromféleképpen gondolkozik, és ez rendkívül tanulságos a számunkra.

Hogyan gondolkozott Naomi, az idős? Ezt olvastuk a 6. versben: „Útra kelt a menyéivel, hogy hazatérjen Moáb mezejéről, mert meghallotta, hogy az Úr kenyeret adott az Ő népének.” Elment tehát arról a helyről, ahol addig élt, és vele a két menyé is. Menjünk haza, mert van most már kenyér otthon. De nem Istenhez akar megtérni, sőt van benne valami keserű keménység. Olvastuk az utolsó előtti versben, ahogy panaszkodik. Amikor hazamegy, Istent vádolja. Megalázott engem az Úr, bajba döntött a Mindenható. Kifosztott engem a Mindenható. Naomi nem Istenhez tér meg, csak a népéhez, amelynek a körében mégis csak otthonosabban érzi magát. Mégis csak van egy-két távolabbi rokon, régi leánykori barátnő. Ha tíz év után még visszafogadják, meg a régi emlékeket fel lehet eleveníteni, csak jobb lesz otthon, mint a vad idegenben. De Istennek itt nincs szerepe a leírás szerint.

Helyes a döntése, hogy visszamegy, de rossz a motívum. Pusztán gazdasági meggondolás van mögötte. Nem volt kenyér, eljövünk otthonról, megyünk a pogányok közé. Most már van kenyér, visszamegyek. Csak jobb az én népem között. De Istennek ebben nincs szerepe.

Van ilyen hamis megtérés is, amikor valami külső indok motiválja, indítja az embert arra, hogy kezdje keresni Istent. Nem baj, ha keresi, ez feltétlenül jó, de ebből hamis megtérés jöhet.

Hívó a kislány. Nagyon megtetszik egy nem hívó fiúnak. Annyira szerelmes a fiú, hogy még templomba is hajlandó elmenni a kislány kedvéért. Ott ülnek egymás mellett hónapokon keresztül. Sokan még meg is hatódnak: hogy keresi Istent ez a fiú! Egy csudát! Tetszik neki a lány, és lehet, hogy már szeretné feleségül is venni. Ez önmagában nagyon jó, hogy hallgatja az ígét, és ott van a templomban, de mi motiválja ezt? Ha házasság lesz belőle, lehet, hogy néhány hónap múlva a feleségét sem engedi, vagy minden vasárnap reggel jelenet lesz amiatt, hogy az asszony menni akar, ő meg már nem. Most már megkapta a zsákmányt, nem érdeke, hogy templomba járjon. Sokféle változatban, sokszor lejátszódik ez a szomorú jelenet a szemünk előtt.

Vagy valaki beteg, és úgy hallotta, hogy Isten meg tud gyógyítani beteg embereket. Hallotta a hívóktól, hogy imádkoztak, azután meggyógyultak. Hát ő is kipróbálja, mert gyógyulni szeretne. Nem Istent keresi, hanem gyógyulást keres.

Hányszor kell tapasztalnunk azt, hogy nem bírja tovább valaki az okkult babonás bűneinek a következményeit. Már elviselhetetlen a félelem,

már a család is kikészül az éjszakai kiabálásai miatt. Már ő is fél elaludni, mert rémálmok jönnek gyakran. A kényszergondolataival nem tud mit kezdeni. Nem használt a Hárshegyen a kezelés. Azt mondják: Isten tud ebből valami kiutat adni. Hát akkor adjon! De szó sincs bűnbánatról, megtérésről. Nem Istent keresi, hanem a félelmeitől szeretne megszabadulni.

Nagyon fontos, hogy becsületesek legyünk akkor, amikor valami Isten felé indít el minket. Mit akarunk? A magunk sok bűnének a *következményétől* akarunk szabadulni, vagy *a bűneinktől* akarunk szabadulni, és szeretnénk, hogy a bűneink helyére Isten lépjen oda. A megtérés uralomátadás. Azt akarjuk, hogy Jézus Krisztus legyen az úr az életünkben, és mi készek vagyunk engedelmeskedni? Vagy csak azt szeretnénk, hogy valami pillanatnyi, de már nagyon nyomasztóvá vált nyomorúságon segítsen, aztán mehet, ahova akar — bocsánat, hogy ilyen csúnyán mondom, de ez van ott sok szívben.

Erre Ő nem hajlandó. Egyszer-egyszer csodálkozva még azt is lehet látni, hogy még ilyenkor is segít, és megmutatja Isten az Ő végtelen szeretetét. De a mi felelősségünk az, hogy a döntésünk mögött helyes indíték legyen, hogy valóban Istent keressük. Ne csak a kenyér miatt, a nyomasztó magány elől meneküljünk vissza Isten népéhez — ahogy itt Naomi tette —, hanem a zsákutcáinkból, a hibáinkat, *bűneinket megvallva* meneküljünk oda a bocsánatot adó Istenhez, és merjük reá bízni magunkat. Óvakodjunk mindenféle hamis megtéréstől. Naomi ugyanúgy tért vissza, ahogyan eljött otthonról. Semmi változás nem látszik benne.

A másik az ő Orpá nevű menyé, aki egy ideig együtt ment az anyósával és Ruth-tal. Együtt indultak el, együtt beszéltek meg a dolgot. Mind a két menyé egy emberként mondott nemet Naomi javaslatára, hogy maradjatok itt, menjetek vissza a ti népetekhez, majd egyedül megyek haza. Orpá is azt mondta, amit Ruth: nem, veled megyünk. Egy idő után azonban, amikor a határ közelében Naomi még egyszer figyelmeztette őket, hogy jobb, ha itthon maradtok, jobbak a kilátások itthon, akkor Orpá sírva ugyan, de megöleli az anyósát, és otthon marad. Visszafordul. Egy ideig ment velük, azután visszafordul. Orpá ugyanúgy hallott az élő Istenről, mint Ruth, és mégsem lett ennek az Istennek a gyermekévé. Őt is érték lelki hatások, ő is megismerte valamennyire Istent, kijött félig-meddig a pogányságból, de nem csatlakozott egészen és visszavonhatatlanul Isten népéhez. Hallott Istenről, de nem döntött mellette.

A moábiták bálványát Kámósnak hívták. Egy ideig megpróbálta azt, hogy Kámóst is tiszteli még, meg barátkozik a Jahve tisztelettel is, viszont ez hosszú távon nem megy, hogy is-is. Amikor ki kellett mondania, hogy vagy-vagy, akkor sírva ugyan, de mégis Kámóshoz maradt hűséges, és nem mert az élő Isten, Jahve mellett dönteni.

Hárman indultak el hazafelé, de csak ketten érkeztek meg. Valaki útközben visszafordult. Nyolcvanöten indultunk el ide, hányan fogunk majd találkozni a mennyországban?

Sokszor eszembe jut, amikor a nagyheti történeteket olvasom, hogy az két lator ott a Golgotán ugyanolyan büntetést szenvedett el, ugyanúgy kínlódhattak szerencsétlenek a keresztre feszítés szörnyű gyötrelmei miatt, ugyanúgy behaltak mind a ketten, de amikor fölébredtek, az egyikük a mennyországban találta magát, a másik a pokolban. Mert két út van csak. Az egyik a halálra vezet, a másik az életbe. Hol fogunk mi fölébredni? Ez most dől el.

Azért fontos erről az Orpá-féle magatartásról is beszélni, mert viszonylag sokan vannak, akiket meg-meglegyint egy igei hatás. Eljönnek egy nagy ünnepre, körülnéznek. Látják, hogy nemcsak vénasszonyok sírdogálnak a templomokban. Hallják, hogy valami használható, ma is érvényes üzenet hangzik ott. Rádöbbennek esetleg arra, hogy nincs minden rendben az életükben. Talán ez az Isten tudna segíteni rajtuk, de aztán az ünneppel együtt elmúlik ez a hangulat is, nem megy mélyre, mert nem lesz belőle döntés.

Hányszor tapasztalom, hogy egy-egy temetésre eljön egy nem hívó munkatárs. Többször előfordult, hogy még velünk is elkezdtek beszélgetni ilyen emberek. Vagy halljuk, hogy elkezdtek beszélgetni ottani hívókkal. Egyfajta vágy fölébred a szívükben, hogy erre lenne szükség, ami itt elhangzott. De nincs folytatása, nem lesz belőle döntés.

Vagy elmegy valaki egy konferenciára. Ott az elhangzókkal egyetért, döntés azonban nem követi azt, amit hallott, és megy tovább végül is a maga útján.

Agrippa királynak Pál apostol hirdeti az evangéliumot, a Krisztus keresztjéről szóló örömhírt. Agrippa tátott szájjal hallgatja. Benne volt valami alapja, őszövétségi igealapja annak, amit ez az ember mond. Szentül meg van győződve, hogy igaz, amit mond. Az lenne helyes, ha ő is keresztyén lenne. Azt mondja: majdnem rábeszélisz engem, hogy keresztyén legyek. No de aki majdnem elért egy vonatot, az lekéste. A vonat nélküle ment el. Aki majdnem keresztyén lesz, az nem lesz keresztyén. Orpá majdnem Isten népéhez csatlakozott, de amikor élesbe ment a dolog és csak igennel vagy nemmel lehetett válaszolni, akkor mégis azt mondta: nem. És visszafordult.

Mindnyájan ki vagyunk téve ennek a kísértésnek. Olyan személyek sorjáztak előttem, most nem sorolom el ezeket a történeteket, amikor valaki őszintén elindult – vagy ahogy az énekünk mondja: már-már elindult Jézus Krisztus után az Ő útján, és akkor polipkarokkal nyúlt utána a régi baráti kör, sokféle még nem teljesült vágya, vagy akármilyen, és visszarántották. Sok ilyen gyenge ember van, aki nem mert határozott döntést hozni,

és visszarántható. Isten őrizzen meg minket ettől! A döntés hiányzik az ilyen emberekből.

Sokan ismerik Sadhu Sundar Singh-nek, ennek a neves indiai keresztyénnek azt a kis énekét: „Eldőlt a szívemben, hogy követem Jézust.” Ez így kezdődik: Előbb a szívemben dől el, de visszavonhatatlanul, keményen. És következnek a további versszakok: „Ha nincs is társam, én követem Őt.” Mögöttem a világ, előttem Jézus.” Hátat fordítottam az eddigieknek és nem is tekintetek vissza, mint Lótnak a felesége. Előttem Jézus, és Őreá nézek mindig. Csak így lehet. Aki vacillál, tétovázik, az előbb-utóbb visszacsúszik, mint ahogy Orpával is történt.

Mi miatt szoktak az ilyen emberek leginkább is visszacsúszeni? Nagyon jellemző az *elképzelt nehézségeknek* a riasztó ereje. Orpá elképzelhette, hogy mi vár ott rá. Idegen nép között, ki veszi őt feleségül? Itthon csak nagyobb a valószínűsége. A nyelvüket sem tudja igazán. A szokásaikat sem. Idegen lesz ő ott mindvégig. Ilyenkor megindul az ember fantáziája, elképzeli sok valószerűtlen nehézséget is, és ezek meggyengítik még inkább.

A másik akadály szokott lenni *a múlt*. Vonzza, visszatartja a múlt. A férjének a sírja. Otthon van Moáb földjén. Egy sír, emlékek, tárgyak, és máris erőtlenné válik a döntés. Már-már megindulok, aztán mégis visszafordulok, és soha nem leszek Isten gyermeke.

Erőtlenné teszi mindig a döntést, ha valaki *nem személyhez kapcsolódik*. Talán csak igazságokhoz, tantételekhez, életformához — nem személyhez. Ruthnak a szavaiból kiderült, hogy Ő az élő Isten személyéhez ragaszkodott, és Naomihoz ragaszkodott. Az öreg anyósáról gondoskodni akart. Személyhez kötődött.

Ezért fontos az előbb idézett énekben (majd a végén elénekeljük az egészet), „hogyan nézzem Jézust, és Ővele győzzek én” — azt mondja a végén. Mert egyébként vissza fogok csúszeni.

Azt mondják, hogy az artistáknak az egyik legfontosabb, életmentő igazsága, amit komolyan kell venniük, hogy határozottan elengedni az egyik szert, és határozottan megragadni a másikat. Abból szokott baleset lenni, ha fél elengedni. Vagy csak bizonytalanul engedi el. Határozottan és mindkét kézzel, hogy ha éppen a kezével szokta elengedni, és határozottan, mindkét kézzel megragadni a másikat. Miközben a levegőben van, és éppen semmibe sem kapaszkodhat, akkor is ennek az eltökéltségnek kell ott lennie. Azzal most már nem törődöm, azt elengedtem, nem kapkodok, hogy jaj, hátha az még megtart, hanem arra nézek, amelyiket megcéloztam, és azt határozottan megfogni.

Nos, a hívő életben sok ilyen embert ismerek, aki nem meri határozottan elengedni az addigiakat, és nem bízik abban az újban, amit Isten kínál, hogy azt határozottan megragadja.

Nem tudom, mi az oka, vagyis félig-meddig sejtem, majd a csoportokban megkereshetjük az okát, hogy miért fél sok ember határozott nemet mondani. Vagy miért fél attól, hogy ha valamire igent mond, akkor ez egyben azt is jelentheti, hogy minden másra nemet mondott. Amikor ez így van az életben. Amikor én igent mondtam, hogy Enikót szeretném feleségnek, akkor ez azt jelentette, hogy a világon élő összes többi nőre nemet mondtam. Ez együtt jár.

Hovatovább kivész az emberekből az, hogy határozott nemeket is mondok, amikor igent. Egyre gyakrabban előfordul az, hogy férfiak jönnek, vagy a feleségük mondja el, vagy együtt mondják el, hogy ő szereti a feleségét, a kisgyerekeit, de ugyanúgy szereti az egyik munkatársnőjét is. Nem tud dönteni a kettő között. És valami avatag öregembernek tűnök, amikor azt mondom: uram, maga már döntött. Ez az asszony a gyerekeinek az anyja, nem? Egyszer odaálltak az anyakönyv-vezető elé és azt mondta: őt akarom feleségül. Ezzel nemet mondott minden munkatársnőjére. Ezt nem most kell eldönteni. Ezt semmiféle „diakóniai” és egyéb szempont nem befolyásolhatja. Ez az asszony a felesége, kész. Ez eldőlt egy életre. És akkor rettenetesen szenvednek, hogy most nem tud választani, dönteni.

Így vagyunk sokszor a magunk bálványával és az élő Istennel is. Nem tagadja valaki Istent, de hát már azt sem engedheti meg magának...? Neki már azt sem szabad? Dehogynem! Mindent szabad. De ezzel megtagadtad az élő Istent. Na, nem, ő nem akarja megtagadni. De megtagadtad. Vagy bálványok, vagy Isten. Vagy Kámós, vagy Jahve. A kettő együtt nem megy. Az ilyen Orpá-féle emberek, akik ezt mindig újra megpróbálják, menthetetlenül elszakítják magukat, Istentől.

Jó lenne, ha nagyon kemények lennénk ezen a téren. Fölülvizsgálnánk magunkat, és talán éppen ma olyan határozott igent tudnánk mondani Istenre, az Ő útjára, az Ő igéjére, amiről tudjuk, hogy ez egyben határozott nemet jelent mindarra, ami ettől idegen, vagy ami ezzel ellenkezik.

Nos, ez az eltökéltség jellemezte Ruthot, és olyan egyértelműen jellemezte, hogy órála hosszan nem is akarok beszélni. Ismerjük mindnyájan ezt a gyönyörű vallomást, ami a 16-17. versben van, és ebből a lehangsúlyosabb ez a néhány szó: „Istenem a te Istened.” Ez döntötte el végül is az ő számára, hogy otthagya mindent, és megy Naomival. Ő is olyan pogány volt, mint Orpá, ő is idegenből érkezett meg Isten népéhez, de Isten fontos lett neki, és érte mindent elhagyott. Ez az ereje az ő döntésének.

Heisenbergnél, a nagy fizikusnál és gondolkozónál olvastam, hogy életünk legtöbb gyengeségének az az oka, hogy a cselekedeteink mögött nincsenek döntések. Hát akkor miért cselekszünk? Azért, mert sodródunk. Megy sok ember a tömeggel. Ma mindenki így öltözködik. És ha télvíz ide-

jén kell minit hordani, vagy 35 fokos melegben maxit, akkor is abban szenved a szerencsétlen, mert „mindenki így öltözködik”. Ez sosem igaz, mert nem mindenki úgy öltözködik. Vannak épeszű emberek is, akik józanul teszik. Most nemcsak az öltözködésre gondolok. Mindenki így táplálkozik. Mindenki ezt már megveszi a gyerekeinek, és ha belegebed is, ha kölcsönből is, ő is megveszi. Kell az? Nem kell! Anélkül is megvan. Hasznára lesz a gyereknek, ha ezt most nem kapja meg. De ez teljesen ijesztő gondolat számukra.

Nem igaz, hogy mindenki úgy csinálja, mégis sodródik egy csomó ember a tömeggel. Ott nem kell gondolkozni, ahogy azt tegnap láttuk.

Vagy érdekből csinál valamit, a jobb meggyőződése ellenére. Vagy lustaságból, kényelemszeretetből, vagy akármiből. A cselekedeteink mögött nincsenek döntések.

Sokszor előfordul, hogy erre a kérdésre: miért tetted ezt? nem tud válaszolni valaki. Mégis csak az az emberhez méltó, hogy előbb gondolkozzom, eldöntöm, és azt mondom: ezért így csinálom.

Ruth példájából azt tanulhatjuk meg: a maga csöndes módján, ezzel az eltökélt, belső meggyőződésből, sőt itt már hitből fakadó bátorsággal döntött így. Pedig az ő döntése előtt is sok akadály volt. Az ő férje is Moáb földjén volt eltemetve. De nem kötötte őt *a sír*. Nem kötözte meg egy halottnak az emléke.

Nehéz feladatunk van mindig akkor, amikor olyan testvéreket szeretnénk vigasztalni, akik nem akarnak megvigasztalódni. Akik erényt csinálnak a fájdalomukból, a gyászukból. Akik nem engedik, hogy az a gyönyörű éneksor valóság legyen az életükben: „az úrt Ő töltse ki.” Valóban fájdalmas úr egy-egy szerettünk elvesztése, de azt Isten akarja kitölteni.

Ruthnál ez történt. Ottmaradt a férje sírja. Elengedte a halottját — Jézus erre biztat: engedjük el őket. Az Istenbe vetett bizalmunk fejeződik ki abban, ha egészen átengedjük neki a halottainkat. Nem akarunk velük többé beszélgetni, nem akarunk semmiféle formában kapcsolatot tartani velük. Hálát adunk Istennek mindazért, amit bennük és rajtuk keresztül kaptunk.

Utána azt nézzük meg: itt most akkor mire akar használni engem Isten, így egyedül? És ebből nagyon sok áldás szokott fakadni, amikor az úrt tudatosan valaki az élő Istennel tölti ki. Ruthnál erről volt szó.

Aztán visszatarthatták volna a szülei. Abban az időben sokkal erősebb volt a *családi kötődés*. Nem véletlen, hogy Boáz kétszer is nagy elismeréssel említi Ruthról — a 2. rész 11. versében Boáz ezt mondta neki: „Apróra elbeszéltek nekem, amit anyósoddal tettél a férjed halála után, hogyan hagytad el apádat, anyádat, szülőföldedet, és hogyan jöttél el olyan nép közé, amelyet azelőtt nem is ismertél.” A szülői ház sem köti. Sokszor *a régi*

baráti kört nem akarja elhagyni valaki, és ez akadályozza meg abban. Ruth szakít a régi barátokkal.

Aztán ez sem volt kis dolog, hogy az ellenséghez kellett mennie. Moáb és Izráel ellenséges viszonyban voltak. Ez azt jelentette, hogy az egész *neveltetését* félre kellett tennie. Belenevelték: azokat neked utálnod kell, mert a történelemben ilyen meg olyan sérelmeket szenvedtünk tőlük. És most elmegy e közé a nép közé. És szereti ennek a népnek a tagjait. Nem könnyű, gondoljunk csak a velünk szomszédos népekre.

És Ruthnak is ugyanolyan bizonytalan volt a jövője, mint Orpának. Neki is eszébe juthatott az, hogy vajon feleségül vesz-e ott engem valaki. És ki? Most akárkivel be kell érnem? Örüljek, hogy lesz valaki, aztán jön az első és menjek hozzá? És ha nem, akkor most betegápolónak szegődöm? Gondoskodom az anyósomról holtáig? *És az én életem?* Még fiatal vagyok!

Ezek nem kis kérdések ám, és úgy gondolom jogos kérdések, ha ehhez hasonló sok minden megszólal egy ember szívében. Ruth döntése mögött azonban ott volt: Istened az én Istenem. Ő sok mindent hallott az élő Istenről, és most *mindenestől rábízta magát erre az Istenre*. Nem lehetett ez könnyű, de Isten bebizonyította neki, hogy Ő ki.

Tudjuk a folytatást, hogy némi viszontagság után, megalázó nehéz munka után Istentől kapott szerető férjet, kapott gyermeket, és ez a gyermek Dávid királynak a nagyapja lett. Ruth fiának az unokája volt Dávid.

Bekerült ez a pogány, fiatal özvegy még az üdvtörténetbe is. Mert aki egészen rábízta a sorsát Istenre, arról Isten egészen gondoskodik. Nem biztos, hogy kap szerető férjet, kap ilyen neves gyermeket, de hogy gondoskodik róla, és áldássá fogja tenni mások számára, az egészen bizonyos. Ehhez azonban előbb dönteni kell.

Amit tegnap mondtunk a keskeny útra való belépésről, a szoros kapuról, az úgy önmagában egy kicsit ijesztő lehetett, főleg, ha valaki elfelejtette, hogy ez az az út, ami az életre vezet. Szeretnék most egy együgyű hasonlatot mondani, ami nekem szemléletes volt, és nem tudom, hogy a testvéreknek az lesz-e. Mit jelent az, ha valaki dönt, és az Isten nélküli állapotból az egy igaz Istenhez csatlakozik, a széles útról átmegy a keskeny útra? Ez azt jelenti, mint ha valaki állást változtat, kisebb lesz a fizetése, de kap egy olyan nagy tőkét, aminek a kamataihoz bármikor hozzányúlhat. Ez a tőke akkora, hogy a kamataiból Krózus módra megélhetne. Abszolút nem számít, hogy most kevesebb vagy több a fizetése. Itt erről van szó.

Lehet, hogy nem lesz olyan sikeres az a hívó ember, aki dönt ma Jézus Krisztus mellett, de kap egy olyan tőkét, aminek a kamataiból már itt is sokkal gazdagabban élhet, mint bárki más. Ráadásul ez olyan pénznemben van, ami érvényes fizetőeszköz az örökkévalóságban, a mennyben is. Kap olyan békességet, amit itt nem tud megvásárolni, akármennyi a havi

jövedelme, vagy akármennyit lop hozzá, akkor sem. Kap olyan bizonyosságot, ami egy csomó kételyt, bizonytalanságot, kiszolgáltatottság-érzést kivesz a szívéből. Mert a széles úton akármilyen sokan vannak, a sok ember közt is sokszor rettenetesen egyedül érzi magát valaki. A keskeny úton senki nem marad egyedül. Ott, ha belátható távolságon belül nincs hívó testvére, akkor is egy családnak a tagja, és megtalálják az ilyen emberek a maguk testvéreit, barátait másutt.

A széles úton vetélytársak vonulnak egymás mellett. A keskeny úton bajtársak és imatársak. A széles úton pénzért vásárolják az örömet, ami általában nagyon mulandó. A keskeny úton olyan örömet ad Jézus a szívünkbe, ami még egy koporsó mellett sírdogálva is megmarad az ember szívében. Ezt tudom, mert kipróbáltam. A széles úton az válik mindenkinek a vérévé: hogyan lehetne még valamit megszerezni, esetleg éppen a mellettem gyaloglótól. A keskeny úton az a természete mindenkinek, hogy mit adhatnék még oda, hogy örömet szerezzek másnak, és ez kölcsönös.

Már itt egészen más az élete annak, aki a szoros kapun belépve elindul ezen az úton. Nem beszélve arról, hogy az út vége között mi a különbség. Az egyik a pusztulás, a másik az élet.

Még csak annyit: nemcsak egyszer kell döntenünk, hanem az Isten útján járó hívó ember élete is döntések sorozata. De más között kell választania. A nem hívó dönt, hogy a bűn, vagy Jézus. A hívó naponta újra dönt, hogy én, vagy Jézus — és ez nagy különbség. Egyszer kell eldöntenünk, hogy nem akarok a bűnben maradni és megfulladni, hanem engedem, hogy Jézus Krisztus kimentsen onnan, és hálából vele akarok járni. Ez *egyszeri* döntés, nem kell többé megismételni. De utána *újra és újra* döntenünk kell, hogy most sem a magam kényelmének akarok engedni, hanem az Ő akaratának. Most sem engedem, hogy a magam indulatai sűrűsödjenek szavakká, hanem annak az indulatnak akarok engedni, ami Krisztusra jellemző. Ez már az engedelmes élet, és ebben kell és lehet nekünk növekednünk.

Jó lenne, ha megtanulnánk határozott igent mondani mindarra, amit Isten nekünk kínál, és nem félni attól, hogy ezzel együtt határozott nemet mondtunk minden másra. Ő tudniillik egyszer és mindenkorra úgy döntött, hogy minket szeret, minket a maga fiaivá fogad Jézus Krisztus által, és be akarja aranyozni ezt a sokszor egyébként nagyon nehéz földi életünket is, és a maga dicsőségében akar részesíteni a mennyben is. Ezt a döntést Ő nem változtatja meg, nem vonja vissza, és nem óhajtja csorbítani, csökkenteni egyik ponton sem.

Istennek ez a döntése indíthat minket arra, hogy akkor én is azt mondjam: „Jézust nézem, és Ővéle győzök.”